

فاز ۱۱ پارس جنوبی از دیروز تا امروز

مدیرعامل گروه پتروپارس با تشریح آخرین روند توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی از نصب جکت این فاز در روزهای پایانی امسال در موقعیت خود در آبهای خلیج فارس خبر داد.

حمیدرضا مسعودی در گفت‌وگوی حدود دو ساعته با ما به بسیاری از پرسش‌ها با محور طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی پاسخ داد و برای نخستین بار دلیل کنار گذاشته شدن پتروپارس از اجرای این فاز در سال ۹۲ را برایمان بازگو کرد. زمانی که از توانمندی پتروپارس برای اجرای پروژه‌هایی که این روزها به این شرکت واگذار شده است می‌پرسیم، می‌گوید: کارنامه پتروپارس نمایانگر توان این شرکت است. مسعودی همچنین پرسش‌های ما را درباره حواشی این روزها که حوالی پتروپارس مطرح می‌شود، بی‌پاسخ نگذاشت، اما ترجیح داد با توجه به شرایط کشور از انتشار آن خودداری کنیم.

*جکت فاز ۱۱ پارس جنوبی روزهای پایانی امسال در موقعیت خود در خلیج فارس نصب می‌شود.

*تلاشمان این است در بازه ۲۲ تا ۲۵ ماهه و در تیرماه ۱۴۰۰ نخستین برداشت را از فاز ۱۱ آغاز کنیم.

*پتروپارس در برگزاری مناقصه‌ها از همان وندورلیست مورد تأیید توتال استفاده کرده است.

*واقعیت این است مرزی‌ترین فاز نداریم. فازهای ۱۲، ۱۵ و ۱۶، ۱۱، ۱۹، ۱۷ و ۱۸ همگی در مرز هستند، بنابراین «ترین» نداریم.

*اکنون شرایط ما بسیار سخت است و تقریباً می‌توان گفت هیچ سازنده و مشاور خارجی با ما همکاری نمی‌کند.

*نمی‌گوییم نمی‌شود کمپرسور فشارافزا ساخت، بیشک با هم‌افزایی صنعت کشور امکان‌پذیر است، اما نباید چرخ را از نو اختراع کرد.

*قرارداد طرح توسعه فاز ۱۱ قرارداد به‌طور کامل روشن است و

پتروپارس از ابتدا در این قرارداد حضور داشته است.

*هم‌اکنون در حال تنظیم موافقت‌نامه اولیه برای آغاز عملیات در میدان فرزاد هستیم.

*از ظرفیت قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء هم برای توسعه فاز ۱۱ استفاده می‌کنیم.

فاز ۱۱ یکی از مهم‌ترین طرح‌هایی است که هم‌اکنون شرکت تحت مدیریت شما توسعه آن را به‌عهده دارد، درباره این فاز بگویید؟

شرکت توتال پس از آنکه به دلیل شرایط تحریم از ادامه فعالیت در فاز ۱۱ پارس جنوبی انصراف داد، شرکت سی‌ان‌پی‌سی‌آی چین طبق قرارداد باید نقش اپراتوری را به‌عهده می‌گرفت و پتروپارس نیز به‌عنوان شریک ناظر در این طرح مشارکت می‌کرد. با وجود این، شرکت چینی نیز پس از مدتی از حضور در این طرح انصراف داد. پتروپارس پس از آنکه چینی‌ها نیز اعلام کردند شرایط ادامه همکاری آنها در قرارداد وجود ندارد، طرحی را به شرکت ملی نفت ایران و وزارت نفت ارائه کرد که با استفاده از این طرح بتوان هرچه زودتر برداشت از بلوک مرزی فاز ۱۱ میدان گازی پارس جنوبی را در قالب همان الگوی جدید قراردادهای نفتی آغاز کند. منتهی شرط مهم آن پذیرفتن شرکت پتروپارس به‌عنوان مجری طرح بود و اگر این مهم محقق نمی‌شد با توجه به شرایطی که در قرارداد وجود داشت امکان توسعه این فاز توسط پتروپارس وجود نداشت.

چه کردید؟

توافق‌نامه‌ای را با شرکت ملی نفت ایران (کارفرما) و شاخه بین‌المللی شرکت ملی نفت چین (سی‌ان‌پی‌سی‌آی) امضا کردیم و سرانجام پتروپارس به‌عنوان مجری طرح در قرارداد طرح توسعه فاز ۱۱ شناخته شد و فعالیتش را از یکم مهرماه به‌طور رسمی آغاز کرد. البته ما در شرکت پتروپارس از اوایل سال ۹۸ کار را به‌صورت جدی آغاز و برنامه زمان‌بندی، نحوه اجرا و نقشه راه را مشخص کرده بودیم.

چه برنامه‌ای داده بودید؟

برنامه‌ای براساس مطالعات مهندسی، موجودی کالاهای و نحوه تأمین کالا

و تجهیزات موردنیاز مرحله نخست این فاز و جکتی که در جزیره قشم کار ساخت آن را انجام داده بودیم، ارائه شد.

جکت فاز ۱۱ اکنون چه وضعی دارد؟

در حال انجام اصلاحاتی روی آن هستیم. براساس برنامه، عملیات بارگیری این جکت روزه‌ای پایانی امسال برای نصب در موقعیت خود در خلیج فارس انجام خواهد شد.

حفاری این فاز چه زمانی آغاز خواهد شد؟

امیدواریم ریگ حفاری را اردیبهشت‌ماه ۹۹ و در بدترین حالت خردادماه ۹۹ روی جکت مستقر و عملیات حفاری را آغاز کنیم.

برداشت اولیه از این فاز چه زمانی آغاز می‌شود؟

براساس برنامه‌ریزی انجام شده تلاشمان این است در بازه ۲۲ تا ۲۵ ماهه برداشت از این فاز را آغاز کنیم. همان‌طور که می‌دانید انجام فعالیت در بخش دریا به عوامل متعددی مانند تأمین ناوگان شناوری، سوخت، آب‌وهوا و... بستگی دارد و از همین رو زمان ۲۲ تا ۲۵ ماه عنوان شده است.

این بازه از چه زمانی آغاز شده است؟

از یکم مهرماه ۱۳۹۸ آغاز شده و پیش‌بینی می‌شود در تیرماه ۱۴۰۰ نخستین برداشت از این فاز انجام شود. البته این کمترین زمان ممکن است که در نظر گرفتیم تا بتوانیم این فاز مرزی را تولیدی کنیم.

چه برنامه‌ای برای استفاده حداکثری از توان ساخت داخل و حمایت از تأمین‌کنندگان، سازندگان و پیمانکاران داخلی در این فاز دارید؟

قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی ملاک عمل پتروپارس است و همه تلاشمان این است که سهم ساخت داخلی را در این طرح به حداکثر ممکن برسانیم. برای نمونه برای ساخت و تأمین کیسینگ‌ها و ادوات درون‌چاهی و خط لوله، اتصالات و فلنج‌ها و بقیه کالاهایی که نیازمند آن هستیم، وندورها و سازندگان داخلی را دعوت کردیم. در حوزه حفاری نیز برای استفاده از دکل‌های حفاری و سرویس‌های مربوطه از پیمانکاران داخلی دعوت شده است.

آیا مناقصه برای تعیین سازندگان داخلی توسعه فاز ۱۱ انجام شده است؟

تعدادی از مناقصه‌ها برگزار و تعدادی نیز در دست برگزاری است. برنامه زمان‌بندی ما این است حداکثر تا پایان امسال همه مناقصه‌ها برگزار شود.

آقای مهندس، توتال پیش از ترک توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی تعدادی مناقصه برای سازندگان داخلی برگزار کرده بود، این مناقصه‌ها، پیرو همان مناقصه‌هاست؟

توتال پیمانکاران و سازندگان را ارزیابی و بخشی از مناقصه‌ها را برگزار کرده بود که شامل پیمانکاران و سازندگان داخلی نیز می‌شد. پتروپارس در مناقصه‌هایی که برگزار کرده از همان وندورلیستی که مورد تأیید شرکت توتال بود و همچنین وندورلیستی که مورد تأیید شرکت ملی نفت ایران و کارفرما بوده توأمان استفاده کرده است. البته قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی ملاک عمل ماست.

یعنی شما می‌گویید راهبرد اجرا و نحوه قرارداد پتروپارس با کاری که توتال می‌خواست انجام دهد، متفاوت است؟

اندکی متفاوت است. دلیل هم این است که توتال یک شرکت نفتی بین‌المللی (IOC) است و در شرایط برجام با ایران کار می‌کرد، اما ما در شرایط تحریم کار می‌کنیم. اکنون شرایط ما بسیار سخت است و تقریباً می‌توان گفت هیچ سازنده خارجی و هیچ پیمانکار و حتی مشاور خارجی با ما همکاری نمی‌کند، بنابراین نحوه برخورد توتال با اجرای فاز ۱۱ با نحوه برخورد پتروپارس با اجرای فاز ۱۱ کمی متفاوت است.

ما مجبوریم تعدادی از فعالیت‌هایمان را خرد کنیم، زیرا اگر بخواهیم فعالیت‌ها را حجیم و یک مناقصه بزرگ برگزار کنیم به ناچار باید به سمت سازندگان و پیمانکاران خارجی برویم، اما اکنون با توجه به شرایطی سخت تحریم باید راهبرد قراردادهایمان را کمی تغییر دهیم و مناقصه‌های جدیدی را برگزار کنیم، اما نکته‌ای که وجود دارد این است که از نتایج ارزیابی پیمانکاران و سازندگان داخلی و خارجی که توتال انجام داده و فهرستی که نهایی کرده بود، استفاده می‌کنیم، اما خارجی‌ها را تقریباً کنار گذاشته‌ایم.

در واقع پتروپارس همان روشی را که توتال در اجرای فاز ۱۱ دنبال

می‌کرد در پیش گرفته است، منتهی به دلیل شرایط تحریم ناچار است تغییرات جزئی را در نحوه برگزاری مناقصه‌ها انجام دهد، روش همان است.

عمده مسئله در قرارداد فاز ۱۱ پارس جنوبی ساخت سکوهای فشارافزا و کمپرسورهای آن به‌منظور جلوگیری از افت تولید میدان است که دانش فنی آن در ایران وجود ندارد، آیا شرکت پتروپارس به فکر ساخت این سکوها هم هست؟

پتروپارس کماکان دنبال این موضوع و استفاده از سکوی فشارافزا در این فاز است و مذاکراتی را با شرکت‌های فنی و مهندسی که توان انجام این کار را دارند، آغاز کرده است.

آیا ساخت کمپرسور در داخل کشور امکان‌پذیر است؟

ساخت کمپرسور با مشخصات و ظرفیت موردنیاز برای فاز ۱۱ در دنیا های‌تک است و چند شرکت در دنیا هستند که فناوری آن را در اختیار دارند و واقعاً موضوعی نیست که بتوانیم ادعا کنیم می‌توانیم در داخل کشور از صفر تا صد آن را دنبال کنیم. کار مطالعاتی و مهندسی آن را باید به کمک شرکت‌های متخصص داخلی و خارجی انجام داد و بخشی از ساخت آن را می‌توانیم در داخل کشور انجام دهیم.

اما برخی شرکت‌های ایرانی مدعی‌اند می‌توانند کمپرسور بسازند.

همان‌طور که وزیر نفت اعلام کرد فعلاً به لحاظ تکنولوژیک و طراحی، امکان توسعه این بخش وجود ندارد، بنابراین شاید خیلی از شرکت‌ها بگویند و ممکن است در مراحل ابتدایی مهندسی نیز به توفیق‌هایی دست یافته باشند، اما تاکنون کمپرسوری که بتواند به‌صورت خودکار و مستمر ۲۵ هزار یا ۵۰ هزار ساعت با مشخصات موردنیاز فاز ۱۱ پارس جنوبی تولید پایدار داشته باشد نساخته‌ایم.

نمی‌گویم نمی‌شود و قطعاً با هم‌افزایی صنعت کشور امکان‌پذیر است، اما نباید چرخ را از نو اختراع کرد. در واقع هنر قرارداد فاز ۱۱ با حضور شرکت توتال و سی‌ان‌پی‌سی‌آی این بود. اگر این طرح با حضور این شرکت‌ها اجرا می‌شد، این دانش در پتروپارس و بقیه پیمانکاران ایرانی به وجود می‌آمد. همان‌طور که در ازای کار ساخت طرح‌های پارس جنوبی و به‌ویژه طرح‌های ۳۵ ماهه به‌وجود آمد.

هدف وزارت نفت هم این بود که فناوری جدید را از شرکای خارجی‌مان

یاد بگیریم که ما در مدت زمان حضور آنها در قرارداد فاز ۱۱ تمام تلاشمان را برای گرفتن این اطلاعات انجام دادیم، اما باید تا آخر انجام می‌شد.

سکوهای فشارافزا چطور؟

درباره سکوهای فشارافزا در بخش مهندسی مشکلی نداریم، اما در بخش ساخت چون تاکنون چنین سکویی نساخته‌ایم زیرساخت‌های آن فراهم نیست. باید امکاناتی را در یاردهایمان فراهم کنیم تا بتوان ساخت این غول سکوی فشارافزا را انجام داد. اینکه چگونه و با چه روشی این سکو را بسازیم، با چه روشی حمل کنیم و به دریا ببریم و با چه جرثقیلی در موقعیت خود نصب کنیم، مسائل مهمی است. در هر حال ظرفیت‌های ما در شرایط تحریم محدود است و باید روی تمام این موارد فکر و مهندسی شود. البته همه مواردی که بدان اشاره کردم در داخل کشور امکان‌پذیر است.

تا نیمه نخست سال ۱۴۰۰ چه میزان گاز از فاز ۱۱ در مدار تولید قرار می‌گیرد؟

طبق برنامه ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون فوت‌مکعب (۱۴ میلیون مترمکعب).

آقای مهندس، شرکت پتروپارس چگونه قرار است ۴.۸ میلیارد دلار منابع مالی اجرای این فاز را تأمین کند؟

تلاشمان این است از یک سبد مالی برای این طرح استفاده کنیم. یکی از این منابع، بانک‌ها هستند که اکنون در حال مذاکره با آنها هستیم. استفاده از منابع صندوق توسعه ملی هم به‌عنوان یک گزینه در برنامه داریم. مطالباتی که از پروژه‌های دیگر هم داریم، هست. جای نگرانی حداقل برای فاز یک این پروژه نخواهیم داشت.

فاز ۱۱ بدون تردید پرحاشیه‌ترین طرح پارس جنوبی است که سال‌هاست در صف توسعه قرار گرفته، بدون آنکه اتفاقی برای آن افتاده باشد. همین شرکت پتروپارس هم در مقطعی قرار بود این فاز را توسعه دهد و حتی جکت آن را نیز ساخت، اما سرانجام از این پروژه کنار گذاشته شد، در حالی که اینک مجری طرح این فاز است. پرسش اصلی این است آیا پتروپارس همان سال ۹۱ نمی‌توانست این فاز را توسعه دهد؟

ببینید، صنعت نفت دنیا در سال‌های اخیر همانند سایر بخش‌ها دچار تحولات شگرفی شده و دیگر این‌گونه نیست که طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ

به صورت سنتی و با قراردادهایی همانند EPC اجرا شود. نسل قراردادهای در دنیا تغییر و گرایش به قراردادهای مشارکت در تولید افزایش پیدا کرده است تا هم کارفرما و هم پیمانکار بدون آسیب رساندن به مخزن از توسعه آن منتفع شوند، بنابراین صنعت نفت ایران هم باید وارد این چرخه می‌شد.

نکته دیگر اینکه، صنعت نفت ایران باید در همکاری با شرکت‌های بین‌المللی (IOC) افزون بر چگونگی تأمین مالی یک طرح با اعتبار یک قرارداد، چگونگی استفاده از فناوری‌های نو را برای کاهش زمان و قیمت اجرای پروژه یاد می‌گرفت. در واقع هدف وزارت نفت این بود که شرکت‌های E&P ایرانی در همکاری با شرکت‌های نفتی بین‌المللی درس بگیرند.

شرکت‌های ایرانی اکتشاف و تولید مانند پتروپارس، زمانی به صورت جدی شکل گرفتند که شرکت‌های خارجی مانند توتال، استات اویل، آجیپ و انی در پارس جنوبی کار می‌کردند. این واقعیت‌ها را نمی‌توان کتمان کرد؛ اگر این کارها انجام نمی‌شد که این شرکت‌ها هم به وجود نمی‌آمدند، بنابراین کاری که قرار بود در فاز ۱۱ انجام شود نیز در راستای همان سیاست توانمندسازی و ایجاد شرکت‌های توانمند ایرانی بود.

بخش اصلی کاری که در فاز ۱۱ هم قرار بود انجام شود انتقال فناوری و دانش برخورد با یک طرح بزرگ ملی بود که پیچیدگی‌های خاص خود مانند ساخت سکوی فشارافزا و کمپرسور را دارد. در واقع قرار بود این توانمندی به شرکت پتروپارس و دیگر پیمانکاران ایرانی منتقل شود.

ما باید یاد بگیریم که چگونه تأمین مالی کنیم، چگونه با داشتن یک قرارداد بین‌المللی در کلاس فاز ۱۱، فاینانس کنیم. باید یاد بگیریم هزینه سرمایه‌ای طرح‌های بزرگی مثل فاز ۱۱ را با همه پیچیدگی آن چطور به حداقل ممکن برسانیم، چگونه زمان را به حداقل ممکن برسانیم. از چه روشی برای توسعه این طرح استفاده کنیم که بتوانیم کمترین هزینه را در کمترین زمان ممکن داشته باشیم. اینها واقعیت‌هایی است که وجود داشت.

شرکت ملی نفت ایران در آن مقطع تأمین منابع مالی طرح‌های ۳۵ ماهه را در کنار دیگر طرح‌های پارس جنوبی که قرارداد آن با پیمانکاران به صورت EPC بود، به عهده داشت. به نظر شما آیا می‌توانست هزینه

طرح توسعه فاز ۱۱ را هم تأمین کند؟ استنباط من این است. پتروپارس افزون بر فاز ۱۹ که در قالب طرح‌های ۳۵ ماهه قرار داشت توسعه طرح فاز ۱۲ را نیز برعهده داشت و تأمین مالی فاز ۱۱ در آن مقطع کار دشواری برای این شرکت بود، اما همان‌طور که گفتم بخش نخست این فاز پیچیدگی ندارد و می‌توانیم آن را انجام دهیم، اما بخش دوم به لحاظ فنی و مهندسی پیچیدگی خاص خود را دارد، زیرا تا به حال انجام نشده و نیازمند فناوری است.

اما همواره این انتقاد مطرح است فاز ۱۱ به‌عنوان مرزی‌ترین فاز پارس جنوبی چرا دیرتر از همه فازها توسعه پیدا می‌کند؟

واقعیت این است مرزی‌ترین فاز نداریم. فازهای ۱۲، ۱۵ و ۱۶، ۱۱، ۱۹، ۱۷ و ۱۸ همگی در مرز هستند، بنابراین «ترین» نداریم؛ تعدادی از فازهای پارس جنوبی مرزی هستند که فاز ۱۱ نیز جزو آنهاست. همه فازهایی که عنوان شد روی مرز هستند به همین منظور نیز وزارت نفت توسعه هرچه سریع‌تر این فازها را در دستور کار خود قرار داد که به تولید نیز رسیدند.

آقای مهندس، شرکت پتروپارس با وجود آنکه در حال اجرای فاز ۱۱ است، اما برخی پیمانکاران همچنان خواستار تعیین تکلیف این فاز هستند و تمایل به توسعه آن دارند. آیا قرار است توسعه این طرح به شرکت دیگری واگذار شود؟

قرارداد طرح توسعه فاز ۱۱ یک قرارداد کاملاً روشن است و پتروپارس از ابتدا در این قرارداد حضور داشته و اکنون نیز اپراتور این فاز است. هدف و میثاق ما هم در شرکت پتروپارس اجرای فاز ۱۱ پارس جنوبی و استفاده حداکثری از توان داخل است.

اگر شرایط ایران تغییر کند و امکان بازگشت شرکت‌های خارجی در ایران مهیا شود، آیا شرکت پتروپارس به‌عنوان اپراتور در بخش دوم فاز ۱۱ فعالیت خواهد کرد؟

این مسئله باید در سازوکارهای قرارداد دیده و بر مبنای آن تصمیم‌گیری شود، اما ما به‌عنوان پتروپارس منافع ملی در اولویتمان است. البته معتقدم نباید ضرر و زیانی به پتروپارس که در حال اجرای فاز نخست آن است، وارد شود.

شرایط از این هم سخت‌تر شود، طبق همین روال پیش می‌روید یا سناریوی طرح توسعه فاز ۱۱ تغییر می‌کند؟

ما طبق برنامه پیش می‌رویم. فکر نمی‌کنم دیگر شرایط از این سخت‌تر شود. به هر حال مشکلات انتقال ارز و گشایش ال‌سی، عدم همکاری سازندگان و پیمانکاران و مشاوران خارجی و... وجود دارد.

آیا از ظرفیت قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء نیز در این پروژه استفاده می‌کنید؟

ما نه تنها از ظرفیت قرارگاه سازندگی، بلکه از همه پیمانکاران داخلی استفاده می‌کنیم و دست همه آنها را برای انجام این طرح بزرگ ملی می‌فشاریم.

آیا بخش نخست فاز ۱۱ به موقع وارد مدار می‌شود؟

همان‌طور که وزیر نفت در مراسم امضای قرارداد طرح توسعه میدان گازی بلال اعلام کرد، «پتروپارس بهترین شرکت اکتشاف و تولید ایرانی است و در همه کارهایی که به آن واگذار شده و قراردادهایی که بسته است هم از نظر زمان و هم از نظر مبلغ اجرای قرارداد بسیار نزدیک به آنچه در تعهدش بوده، عمل کرده است.» بنابراین تمام تلاشمان این است بخش نخست طرح توسعه فاز ۱۱ در مدت‌زمان برنامه‌ریزی‌شده و تا تیرماه ۱۴۰۰ اجرایی شود.

آقای مسعودی، آیا تأییدیه سازمان محیط‌زیست را برای اجرای توسعه این فاز دریافت کردید؟

مناقصه‌ای برای انجام مطالعات زیست‌محیطی برگزار و از بین همه مشاوران توانمند داخلی، یک مشاور انتخاب شد و کار مطالعه را آغاز کرده است. امیدواریم ظرف نیمه اول سال ۹۹ بتوانیم تأییدیه سازمان حفاظت محیط‌زیست را نیز دریافت کنیم.

از فاز ۱۱ بگذریم، چندی پیش وزیر نفت اعلام کرد که طرح توسعه میدان فرزاد بی به شرکت پتروپارس واگذار شده است؛ اجرای طرح در چه مرحله‌ای است؟

هم‌اکنون در حال تنظیم موافقت‌نامه اولیه (Pre-Agreement) هستیم تا بتوانیم مطالعات پایه بخش پایین‌دستی و اعمال تغییرات و نصب جکت موجود را شروع کنیم. یک چاه ارزیابی هم باید حفاری شود و براساس آن مطالعات MDP انجام و پس از آن ادامه توسعه میدان در قالب قرارداد اصلی به شرکت پتروپارس واگذار می‌شود.

تا چه حدودی نسبت به این میدان شناخت دارید؟

میدان فرزاد بین ایران و عربستان مشترک است و شرکت پتروپارس شناخت تقریباً کاملی از این میدان دارد. پیش از پاسخ به پرسش شما باید بگویم که یکی از افتخارهای کارفرما و شرکت پتروپارس تهیه طرح جامع توسعه اولیه (Pre-MDP) این میدان براساس مطالعات جامع انجام شده است. در واقع ابتدا مدیریت اکتشاف مطالعاتی روی میدان فرزاد الف انجام داد و پس از آن پتروپارس در قالب یک HOA (Holds of Agreement) با شرکت نفت فلات قاره در سال ۱۳۹۱ کار را دنبال کرد. پس از آنکه توسعه این میدان‌ها به شرکت نفت و گاز پارس واگذار شد، قراردادی با شرکت نفت و گاز پارس امضا کردیم و مطالعات طرح توسعه مخزن فرزاد الف و ب را در حوزه روسطی و زیرسطحی تهیه کردیم. در تهیه این طرح، افزون بر استفاده از توان داخلی از توان فنی و مهندسی شرکت‌های خارجی نیز بهره بردیم؛ مجموعه این همکاری خوب سبب شد بتوانیم برای نخستین بار طرح جامع توسعه اولیه (Pre-MDP) میدان فرزاد را نهایی کنیم.

علت اینکه می‌گویم «برای نخستین بار»، این است که میدان فرزاد بسیار پیچیده است، حدود ۴۰ هزار پی‌پی‌ام سولفور دارد (پارس جنوبی کمتر از ۵ هزار پی‌پی‌ام سولفور دارد) و همین موضوع توسعه این میدان‌ها را بسیار سخت کرده است. خوشبختانه در حال حاضر مبانی طرح توسعه در دریا و خشکی تهیه شده است و می‌دانیم چطور باید میدان را توسعه دهیم، اما در مرحله بعد طرح جامع توسعه (MDP) این میدان را انجام خواهیم داد، برای این کار همان‌طور که گفتم یک چاه ارزیابی هم حفاری خواهیم کرد و پس از آن امضای قرارداد با شرکت پتروپارس نهایی می‌شود.

از چه زمانی فعالیت روی میدان فرزاد را به‌صورت جدی شروع کردید؟

قرارداد طرح مطالعاتی توسعه میدان‌های فرزاد الف و ب و امکان‌سنجی تزریق گاز ترش این میدان‌ها به میدان نفتی آغاچاری، با همکاری یک مشاور خارجی و شرکت پتروپارس در سال ۹۶ منعقد شد، اما کار را به‌صورت جدی از اوایل سال ۹۷ با مجموعه‌ای از مشاوران داخلی و خارجی شروع کردیم و موفق به ارائه مدل توسعه اقتصادی این میدان نیز شدیم. اغراق نیست اگر بگویم هیچ شرکتی در ایران نیست که به اندازه شرکت پتروپارس از میدان فرزاد اطلاعات داشته باشد، البته کل مطالعات و اطلاعات در اختیار کارفرما نیز است.

چرا این طرح به پتروپارس واگذار شد؟

همان‌طور که گفتم، شرکت پتروپارس طرح جامع توسعه میدان فرزاد الف و ب را با تمامی چالش‌ها اعم از وجود ناخالصی بسیار بالای گاز (میزان H_2S حدود ۴ درصد و CO_2 حدود ۸ درصد) و وجود گوگرد جامد (در میدان فرزادالف) که این میدان را جزو پیچیده‌ترین میدان‌های گازی در منطقه کرده است، به اتمام رسانده است. همچنین شرکت پتروپارس مطالعات ژئومکانیک سه‌بعدی را برای نخستین در ایران با نظارت کامل شرکت نفت فلات قاره ایران و با بالاترین کیفیت به انجام رسانده است. این مطالعات تاکنون فقط در میدان فرزادالف انجام و از نتایج آن در تبیین استراتژی توسعه استفاده شده است.

مجوزهای ارزیابی زیست‌محیطی (EIA) برای میدان‌های فرزادالف و ب از سازمان محیط‌زیست توسط شرکت پتروپارس اخذ شده و نخستین پروژه‌ای است که قبل از آغاز عملیات ساخت موفق به اخذ این مجوز شده است.

به دلیل احتمال وجود تله‌های گازی و احتمال وجود خطرات در حین حفاری، برای نخستین بار انجام مطالعات لرزه‌نگاری با دقت بالا (HRSS) در کل وسعت میدان‌های فرزادالف و ب توسط شرکت پتروپارس در حال انجام است که اطلاعات ارزشمندی از لایه‌های فوقانی به‌منظور جلوگیری از خطرات حین حفاری در اختیار شرکت توسعه‌دهنده قرار می‌دهد.

بنابراین در حال حاضر شرکت پتروپارس تنها شرکتی است که با اتکا به توانمندی‌ها و متخصصان خود، تجربه فعالیت در میدان گازی فرزاد را با تمام مخاطرات آن دارد.

ارزش این قرارداد چقدر است؟

ارزش قرارداد حدود یک میلیارد و ۷۸۰ میلیون دلار است که به احتمال فراوان افزایش هم می‌یابد، اما فعلاً کار با یک توافق‌نامه اولیه (Pre-Agreement) به ارزش ۷۵ میلیون دلار شروع می‌شود.

طرح توسعه میدان گازی بلال هم‌اکنون در چه مرحله‌ای است؟

قرارداد توسعه این میدان هم در قالب پیمانکار عمومی و به ارزش ۴۴۰ میلیون دلار با شرکت پتروپارس به امضا رسید و ما نیز بلافاصله پس از ابلاغ رسمی، کار را روی این میدان شروع کردیم. هم‌اکنون مطالعات زیست‌محیطی میدان انجام شده است که مراحل پایان اخذ تأیید از سازمان حفاظت محیط‌زیست در دست اقدام است. در مرحله بعد باید به پردازش داده‌ها می‌پردازیم که داده‌های میدان از شرکت ملی نفت

ایران دریافت شد و مناقصه پردازش داده‌های میدان در حال انجام است. کالاهای موردنیاز ساخت جکت در جزیره قشم فراهم و ساخت جکت نیز به پیمانکار داخلی واگذار شده است. اسناد مناقصه مربوط به عملیات حفاری یک حلقه چاه ارزیابی را که در قرارداد ذکر شده به کارفرما تحویل داده‌ایم که به محض تأیید نهایی، مناقصه آن هم برگزار می‌شود. پس از حفاری چاه ارزیابی و تهیه MDP میدان، مناقصه‌های توسعه میدان بلال را که شامل حفاری چاه‌های توسعه‌ای، طراحی یک سکو به ظرفیت ۵۰۰ میلیون فوت مکعب و اجرای خط لوله می‌شود برگزار می‌کنیم.

رویکرد پتروپارس در توسعه این میدان نیز استفاده از توان حداکثری داخل کشور است، از این رو از حضور شرکت‌های ایرانی که صلاحیت آنها ارزیابی شده و به تأیید رسیده باشد، استقبال می‌کنیم. باید یادآوری کنم برنامه‌ریزی کاملی برای انجام فعالیت‌هایی که به آن اشاره کردم انجام داده‌ایم و حتی برای سرعت بخشیدن به فرآیند، اسناد مناقصه ساخت خط لوله و سکو در دست تهیه است تا به محض نهایی شدن مطالعات MDP و تأیید کارفرما، مناقصه توسعه میدان را برگزار کنیم و کار اجرایی آغاز شود.

رویا خالقی- نگار صادقی